

KAMERUN PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2024

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ.....	8
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	13
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	23
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	26

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

i) İhracat Prosedürleri

500.000 frank¹ veya üzeri değere sahip olan ihracat işlemlerinde ihracatçı, uluslararası bir denetim şirketi olan SGS veya İntertek ile bir ihracat deklarasyonu hazırlamak zorundadır. İhracat dosyası, yüklemeden en az 72 saat önce denetim şirketine verilmelidir. Kontrol ücreti FOB değerinin %0,95'i kadardır. SGS, ihracat beyannamesini ihracatçının bankasına ve ilgili kurumlara (gümrük de dahil olmak üzere) ulaştırmakla yükümlüdür.

İhracat için istenen diğer belgeler arasında sipariş formu, nihai fatura, AB üyesi ülkelere yapılacak ihracat için EUR 1 belgesi, CEMAC üyesi ülkelere yapılacak ihracat için dolaşım sertifikası, konteynerde yapılan sevkiyatlar için konteyner ambalaj sertifikası, gerektiği durumlarda sağlık sertifikaları ve menşee belgeleri yer almaktadır.

Sanat eseri olarak nitelendirilen ürünler arasında yer alanlar ve koruma altındaki türlerle ilgili olarak ek belgeler de istenebilmektedir.

Konu ile ilgili detaylı bilgiye aşağıdaki internet sitesinden ulaşılabilir:

<http://www.logistiqueconseil.org/Articles/Transit-douane/Guide-exportation.htm>

ii) İthalat Prosedürleri

Ülkeye ithalat için gerekli belgeler esas itibariyle nihai fatura, irsaliye, sigorta sertifikası, konşimento ve ithalat beyannamesi olarak sayılabilir. Bunun dışında SGS veya İntertek tarafından yapılan muayene raporu (detaylı bilgi aşağıda verilmektedir) veya gümrük vergilerinden muafiyet belgesi aranmaktadır. Ayrıca 500.000 frank ve üzeri tutardaki ithalat işlemlerinde yerel şirketle bir sigorta sözleşmesi yapılması zorunludur.

Bunlar dışında diğer belgelerin gerekli olduğu durumlar da söz konusu olabilmektedir (EUR 1, menşee belgesi, sağlığa uygunluk vb). Bu tarz özel izin belgeleri daha çok tıbbi ürün ve silah gibi ürünlerde gerekli olmaktadır.

Konu ile ilgili detaylı bilgiye aşağıdaki internet sitesinden ulaşılabilir:

<http://www.logistiqueconseil.org/Articles/Transit-douane/Guide-importation.htm>

Gümrük Vergileri

Kamerun 1994 yılında yürürlüğe girmiş olan Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği (Communauté Economique et Monétaire de l'Afrique Centrale – CEMAC) üyesidir. Birliğin

¹ Kamerun'un para birimi olan Orta Afrika fransı (XAF) Kamerun haricinde Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Gabon ve Ekvator Ginesi tarafından kullanılmaktadır ve 1 avro = 655,957 XAF sabit kurdan işlem görmektedir.

diğer üyeleri Çad, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Orta Afrika Cumhuriyeti, Ekvator Ginesi ve Gabon'dur.

CEMAC bünyesinde uygulanmakta olan ortak dış ticaret tarifesi genel olarak diğer Sahra altı Afrika ülkelerinin uyguladığı tarifelerden daha yüksektir. Kamerun, özellikle tarım ürünlerine yüksek gümrük vergisi oranlarıyla koruma sağlamaktadır.

Gümrük vergisi oranları ürün gruplarına göre gümrük bedelinin %0 ila %30'u arasında değişmektedir.

- Kategori I, %0 (kitap ve broşürler vb.)
- Birincil gerekli ürünler: Kategori II, %5
- Hammaddeler ve ekipmanlar: Kategori III, %10 (makine, traktör, buğday gibi)
- Ara mallar: Kategori IV, %20 (malt, işlenmiş kauçuk gibi)
- Hızlı tüketim malları: Kategori V, %30 (gıda maddeleri, kozmetik ürünleri, içkiler, elektrikli ev aletleri gibi)

İç Vergiler

KAMERUNDA UYGULANAN VERGİ ORANLARI

	% oran
1. Katma Değer Vergisi Oranı %	19,25
2. Kurumlar vergisi Oranı %	33
3. Gelir vergisi Oranı %	10-35

GELİR VERGİ DİLİMLERİ ORANI

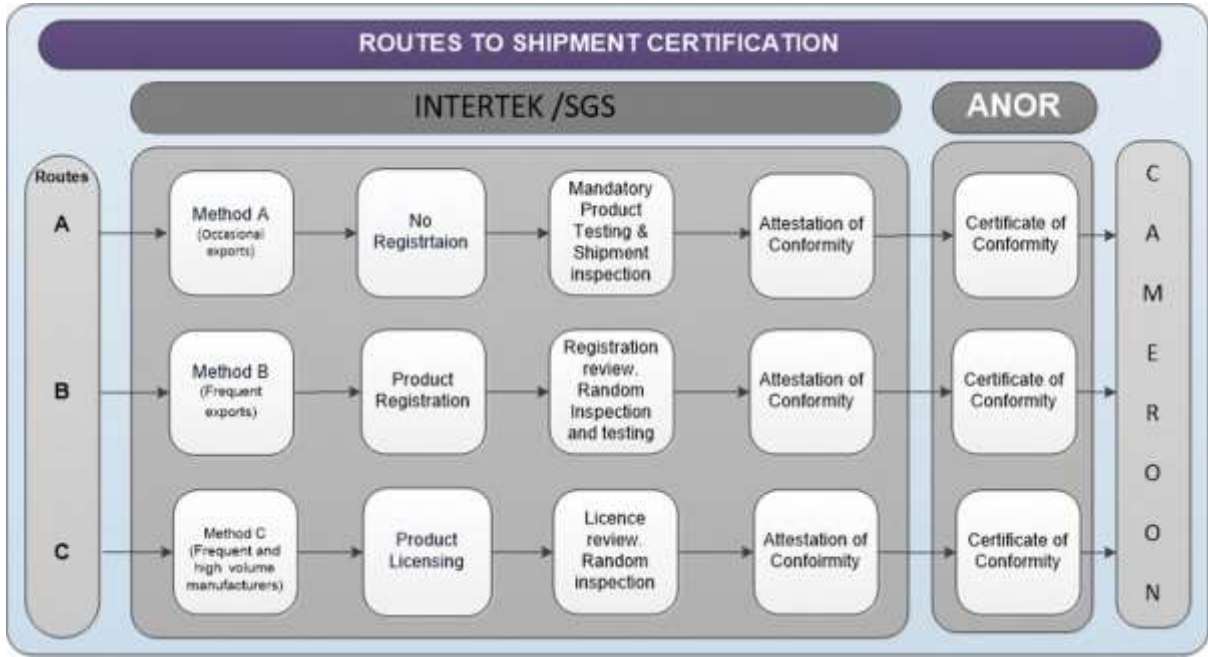
0-2.000.000 F CFA	10
2.000.001-3.000.000 F CFA	15
3.000.001-5.000.000 F CFA	25
5.000.000 F CFA üzeri	35

Sosyal güvenlik prim oranları

	% oran
İşçiden kesilen SGP oranı	16,20
İşvrenden Kesilen SGP oranı	4,20

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Ülkede normlara uygunluk denetimi 2009 yılında kurulmuş olan Kamerun Norm ve Kalite Ajansı (L'Agence de Norme et de la Qualité – ANOR) tarafından yürütülmektedir. Kurum tarafından yapılan denetimler 1996 tarihli kanun (96-11, 5/8/1996) çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Ülkede 400 civarında standart mevcuttur. Standartlar ve ilgili mevzuat konusunda anılan kurumun internet sitesinden bilgi alınması mümkündür <https://www.anor.cm/>

Çoğu ithalatın ülkeye girişi özel standartlara uygunluk aranmaksızın kabul edilmektedir. Belirli bazı ürünlerin ithalatında ise standartlara uygunluk zorunludur. Standartlara uygunluğu zorunlu olan ürünler ekmeçlik buğday unu, jüt çuval bezleri, sıvılaştırılmış gazların depolanmasında, taşınmasında ve dağıtılmasında kullanılan taşınabilir çelik tanklar, alüminyum alaşımlı saclar, çelik kaplama saclar, katkılı yoğurtlar ve fermantasyon sonrası ısıtılmış işlem görmüş ürünler, kısmen suyu alınmış sütler, süt ve krema tozu, şekerlendirilerek yoğunlaştırılmış sütler, yoğurt ve şekerlendirilmiş yoğurtlar, irmik makarnası ve çimentodur.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Ürün güvenliği denetimleri sevk öncesi muayene suretiyle, gümrük aşamasında veya iç piyasada yapılabilmektedir.

Ülkeye belirli bazı ürünlerin ithalatı yasaklanmış veya kısıtlanmıştır. Bu yasak veya kısıtlamalarda büyük çoğunlukla hayvan, bitki ve insan sağlığı dikkate alınmıştır.

Kamerun'a yapılan CEMAC bölgesi kaynaklı olanlar dahil 3.050 avro (2 milyon FCFA) üzeri tüm ithalat sevk öncesi muayene uygulamasına tabidir. Bu bedelin altındaki ithalat ile belirli ürünlerin ithalatında sevk öncesi kontrol aranmamaktadır. Söz konusu denetim 1988 yılından itibaren Societe General de Surveillance (SGS) firması tarafından icra edilmekte olup 2001 yılında DTÖ'ye gerekli bildirim yapılmıştır. SGS tarafından kalite, miktar ve değer kontrolleri yapılmaktadır. Bu hizmet karşılığı olarak FOB bedelin %0,95 tutarında (asgari olarak 110 bin FCFA) bir bedel alınmaktadır.

Ülkenin anılan firma ile yapmış olduğu bir nevi imtiyaz sözleşmesi gereği uyguladığı denetim dışında Ağustos 2016'da başlatılan yeni bir sevk öncesi muayene uygulaması bulunmaktadır.

Kısaca PECAE (Le Programme d'Evaluation de la Conformité avant Embarquement des marchandises importées en République du Cameroun) olarak adlandırılan sevk öncesi muayene uygulaması hakkında Kamerun Standart ve Kalite Kurumu'nun resmi internet sitesi üzerinden, <https://www.anor.cm/> linkinden detaylı bilgi alınması mümkündür.

Uluslararası denetim şirketi SGS yanında, yine uluslararası bir kuruluş olan ve Ülkemizde de şubesi bulunan INTERTEK (<http://www.intertek-turkey.com/>) firmasınınca da yürütülen söz konusu işlemlere tabi olacak bütün ürünlerin listesine de yine (<https://www.anor.cm/informations-sur-le-pecae>) linkinden ulaşabilmektedir.

Buna göre sevk öncesi muayeneye ilişkin olarak üç farklı yöntem tespit edilmiş olup sürekli Kamerun'a mal sevkiyatında bulunan firmalar için basitleştirilmiş bir yöntem söz konusu olmaktadır.

Detaylı bilgiler aşağıdaki internet sitelerinden temin edilebilir:

<https://www.anor.cm/> - Kamerun Normlar ve Kalite Kurumu

<http://www.sgs.com.tr/> - Sevk öncesi muayenede yetkili uluslararası firma

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Etiketleme gıda ürünleri için ülkede üretilen veya ithal ürün farkı gözetilmeksizin zorunlu olup nihai tüketim ambalajının üzerinde Fransızca ve İngilizce (ülkenin iki resim dili) olarak nihai kullanım tarihi, ürünün adı, üretici bilgisi, üretim tarihi ve mevzuata uygunluk belge no'su konusunda açıklama bulunması zorunludur.

Eczacılık ürünlerinin etiketlerinde son kullanım tarihi yer almalı ve kullanım talimatı ile diğer belirtiler İngilizce ve Fransızca olarak bulunmalıdır. Gıda ürünlerinin etiketlerinde raf ömrü, perakende olarak satılan tütün ürünlerinin üzerinde sigaranın sağlığa zararlı olduğuna dair uyarı mesajı veya Sağlık Bakanlığının kabul edeceği benzer bir mesaj taşıyan ibare Fransızca veya İngilizce olarak yer almak zorundadır.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol

açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinde katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur: (<https://teknikengel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Marka Tescili İçin Faydalı Bilgiler

1- Gerekli Belgeler

- Vekaletname (Avukat hizmeti talep edildiyse)
- 3 kopya tescil talep belgesi (tescili istenen markanın (logonun) açık bir örneğini içermelidir (logo renkliyse korunması istenen şekilde belgede yer almalıdır)
- Dosyalama ücretinin OAPI'ye ödendiğine dair belge

2- OAPI Marka Tescil Ücretleri

- Dosyalama Ücreti: 400,000 FCFA (yaklaşık 610 avro)
- Yayınlama Ücreti: 50,000 FCFA (yaklaşık 75 avro) (sadece marka renkliyse)
- İlave vergiler FCFA 82,000 (yaklaşık 125 avro)
- Talep sahibi, dosyalamadan önce OAPI alanındaki işaretinin kullanılabilirliği konusunda bir arama yapmak istiyorsa, sorgulama için ücret, ürün veya hizmet markaları için 95.000 FCFA'dır (yaklaşık 145 avro).

3- Koruma Süresi

OAPI tarafından verilen koruma 10 yıl süresiz olarak yenilenebilir. Örgütün 17 üye ülkesini kapsamaktadır.

4- Adres ve İletişim Bilgileri

OAPI - L'organisation Africaine de la Propriété intellectuelle
Rue Hyppodrome 158 Place de la Préfecture Yaoundé-Cameroun
Telephone: (237) 222 205 700 / (237) 222 205 727
Email: oapi@oapi.int
Web Site: <http://www.oapi.int/index.php/fr/>

Dağıtım Kanalları

Kamerun, coğrafi konumu itibarıyla bölgede denize kıyısı olmayan Orta Afrika Cumhuriyeti ve Çad gibi ülkelere deniz yoluyla ulaşım konusunda önemli bir ülkedir. Bu avantajlarına rağmen, aşağıda detayları verildiği gibi, ülkede yeterli bir karayolu ve demiryolu ağı bulunmamaktadır.

Kamerun'da etkin bir demiryolu ağı olmaması nedeniyle taşımacılıkta kara yolu ile nakliye yapılmaktadır. Ancak karayolları bakımsız, son derece yüklü ve yol-araç güvenliği bakımından (işaretleme, genişlik ve diğer seyrüsefer gerekleri anlamında) son derece tehlikelidir. Güzergâh boyunca rüşvet almak isteyen güvenlik ve gümrük görevlileri tarafından sürekli olarak kontroller yapılmaktadır. Bununla birlikte ülkenin kuzey uç eyaleti ile batıda ayrılıkçılar tarafından yürütülen silahlı çatışmalar bir kenara bırakılırsa can güvenliği sorunu hakkında önemli herhangi bir tehlike bulunmamaktadır.

Her Őeye rağmen Kamerun pazarına ve ũlkenin kara tarafındaki hinterlandında bulunan denize çıkışı olmayan- ũlkelere yönelik alternatif bir sevkiyat yolu bulunmamaktadır.

Zira Douala limanı bölgenin en büyük ve belirli kapasiteye sahip tek limanı konumdadır. Keza resmi istatistiklere göre ũlkenin dış ticaretinin yüzde 95'i anılan liman ũzerinden gerçekleştirilmektedir.

Douala limanı giriŐinin sürekli olarak taranması ile biriken kumların atılarak derinleŐtirilmesi gerekmektedir. Bu yüzden de limana 15.000 ton ũzeri gemiler girememektedir. Kribi Derinsu limanının yakın geçmiŐte devreye girmesinden sonra ve Douala limanındaki modernizasyon çalıŐmalarında ilerleme sağlanması ile birlikte yukarıda kayıtlı sorunlardan en azından yoğunluktan kaynaklanan kısmının bir miktar hafiflemesi beklenmektedir. Nitekim son dönemde tek giŐe uygulaması, elektronik belge yönetim sistemi gibi uygulamalarla Douala limanında ithalatta bekleme sresinin ortalama yedi, ihracatta iki güne düŐmüŐ olduğu açıklanmıştır.

Ülkede yukarıda bahsedilen limanlara ek olarak SONARA rafinerisine ait ve petrol ũrnleri yükleme boŐaltması yapan Limbe limanı da faaliyettedir. Ancak, 31.05.2019 tarihinde Limbe Limanı'nda SONATRA rafinesinin patlamasından sonra söz konusu rafineri halen yaptırılmamıŐ ve kullanıma alınmamıŐtır.

Havayolu ile taŐımacılıęında ise THY tarafından haftanın 7 günü olmak ũzere İstanbul-Yaounde/Douala arası THY tarafından seferler düzenlenmektedir. Söz konusu seferlerin) doluluk oranı %85 civarındadır. Söz konusu seferlerden 2 tanesi geniŐ gövdeli büyük uçaklarla yapılmaktadır. İki ũlke arasında son dönemde artan ticaret hacmine bakıldığında ve lojistiğin bunda en büyük etken olduğu düşünüldüğünde geniŐ gövdeli uçuş sayılarının gerek ihracatçılarımıza pazara kolay ulaşım ve düzenli mal sevkiyatı, gerekse de THY için büyük katkı sağlayacağı düŐünülmektedir. THY'nin düzenli olarak uçuŐlarda "trader" olarak getirdiği bagajlar ve uçak altı kargo sevkiyatları özellikle son dönemde oldukça fazla talep ile karŐılaŐmaktadır.

i) Taşıma Modları Bazında İthalat ve İhracat Rakamları

Karayolu: Mümkün değil.

Denizyolu: Őu andaki ithalat ve ihracat rakamlarının 95%'si.

Demiryolu: Mümkün değil.

Havayolu: Yukarıda da belirtilen nedenlerle Őimdilik sadece yolcu beraberisi ve yükte hafif ama değerli ũrnler havayolu ile gelebilmektedir. Bunların da yılda 10-12 milyon \$ tutarında olduğu tahmin ediliyor.

ii) Navlun Fiyatları (Konteyner)

Konteyner ve dökme yük taŐımacılıęında fiyatlar yaz-kıŐ değişmektedir. 20' bir konteynerin Türkiye-Douala arası navlun fiyatı 2.900-3.000 \$ civarındadır. 40'lık bir konteynerin Türkiye-Douala arası navlun ũcreti ise 3,800 \$ civarındadır. Söz konusu fiyatlar genelde aylık olarak belirlenmekte olup, özellikle son dönemde Kızıldeniz'de yaşanan siyasi sorunlardan dolayı fiyat marjı deęiŐebilmektedir.

Limn ũcretleri: Konteynerlerin liman ũcreti ilk 15 gün için tanınan ardiye muafiyetinden sonra günlük 20.000 FCFA (30-35) Euro arasında değişmektedir.

Karayolu: Karayolundan sevk edilecek konteynerlerin taşıma ücreti 250 km için 600.000 FCFA (900-950 avro) civarındadır. Bu örnek fiyat Douala-Yaounde için verilmiştir.

Demiryolu: 2016 yılında Douala-Yaounde demiryolunda meydana gelen büyük bir kazadan sonra bu hat ulaşıma kapatılmış, ancak son dönemde tekrar açılmıştır. Douala Liman'ından Ngaoundere'ye konteyner nakliye ücreti 2.100 Euro civarındadır. (Söz konusu güzergah özellikle Douala Limanı- Çad/Orta Afrika varışlar için bir aktarma noktası olarak tercih edilebilir. Ancak, karayoluna göre maliyeti daha yüksek olarak değerlendirilmektedir.)

iii) Taşımacılık Güzergâhına İlişkin Bilgiler

Halihazırda Kamerun'un uluslararası ticaretinin devam ettiği en önemli merkez Douala limanıdır. Ülkemizle yapılan ticarete de söz konusu liman kullanılmaktadır. Diğer yandan son dönemde uluslararası ticarete aktif olarak kullanılmaya başlanan Kribi Limanı da seçenekler arasındadır. Kribi Limanı'nın deniz derinliğinin daha yüksek olması nedeniyle gemiler limana daha rahat yanaşabilmektedir. Douala Limanı sığ liman olduğu için gelen gemiler 20-25 km açıktaki bekleyip, gelen römorklar ile malın küçük tonajlı gemilere aktarımı ile limana getirilmektedir. Bu nedenle, son dönemde hem fiyat marjının daha uygun olması, hem de limandan çıkış işlemlerinin daha hızlı olması nedeniyle Kribi Limanı tercihi artmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Kamerun önemli oranda genç nüfusa sahiptir. Nüfusun %60'ından fazlası 25 yaşın altındadır. Geçtiğimiz yıllarda harcanabilir gelirden yaşanan artış her ne kadar sınırlı düzeyde kalsa da tüketim harcamaları artış kaydetmektedir. Kırsal bölgelerde yoksulluk yaygın olmakla birlikte, şehirlerde orta sınıf olarak nitelendirilen kesim artmaktadır. Ülkede perakende sektörünün modern bir hale gelmekte olduğu söylenebilir.

Fiyat ve ulaşılabilirlik tüketici tercihlerini etkileyen en önemli faktörler olarak sayılabilir. Yüksek gelir düzeyi tüketiciler azınlıktadır ve bu kesim için marka bilinirliği ve kalite önemli hale gelmektedir. Ancak tüketicilerin büyük bir çoğunluğu için ilk kriter fiyattır. Kamerun toplumunda aile merkezi bir rol oynadığından reklam kampanyalarında aile imajı önem kazanmaktadır.

Geçmiş dönemlerde ülkede yabancı ürünlerin daha kaliteli olduğu algısı yaygın idiyse de günümüzde Kamerun'da üretilmiş olan ürünler, özellikle tarım ve gıda sektörlerinde, popüler hale gelmektedir. Bu nedenle firmalarımızın burada yatırım yapıp üretim faaliyetinde bulunmaları pazarlama aşamasında önemli bir avantaj sağlayacaktır. Ayrıca, özellikle son dönemde yaşanan Corona-19 salgını ve akabinde vuku bulan Rusya-Ukrayna siyasi krizi neticesinde ülkenin en önemli gıda ithalatı malzemeleri olan başta buğday olmak üzere diğer ürünlere erişimi sorun olmuştur. Bu nedenle özellikle Kamerun 2030 programı çerçevesinde "ithal ikameci sanayi" olanaklarını arttırmıştır. Bu kapsamda başta tarım ürünleri, hayvancılık gibi ürünlerin ülke içinde üretimine büyük önem verilmiştir. Bu kapsamda, yerel üretimi geliştirmek için de başta gübre, hayvancılık ürünleri gibi yurt dışından ana gereksinimi duyulacak ürünlerin gümrük vergilerinde indirim uygulanmaya başlanmıştır.

Kamerun'da alkol tüketimi, bölge ülkelerine göre daha fazladır. Bunun yanında kırsal bölgelerde beyaz eşya kullanımı geçtiğimiz yıllara göre yaygınlaşma eğilimindedir. Gıda ürünleri olarak halkın çoğunluğu manyok, nyam, plantin, pirinç gibi ürünleri tercih etmektedir.

Pirinç ve balık gibi ürünlerde ülke büyük miktarda ithalat gerçekleştirmektedir. İçecek türlerinden ağırlıklı olarak bira ve şarap tüketilmektedir. Son zamanlarda süt tozu, şekerli yoğurt gibi süt ürünlerinin tüketimi artış göstermektedir.

Kamerun halkının bir kesimi tarafından Türk müteahhitlik ve inşaat firmalarına, sektördeki Türk ürünlerine yönelik yoğun talep görülmeye devam etmektedir. Bu kapsamda Türk inşaat ve mimari ürünlerinin inşaatlarda kullanımına yönelik talep son dönemde gittikçe artış göstermektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Kamerun, genç nüfusa sahip bir ülkedir. Genç nüfusun internet kullanımının da yüksek oranda olduğu düşünüldüğünde internet sitelerinde ve sosyal platformlarda yayınlanacak reklamların tüketiciye ulaşma potansiyelinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bunun yanında yukarıda belirtildiği gibi televizyon reklamlarında aile imajı önemlidir ancak düşük gelire sahip olan çoğunluk için kalite ve marka bilinirliğinden ziyade fiyat ve ulaşılabilirlik daha önemlidir.

Diğer yandan, üst gelir grubunun birbirine referans olma davranışları yaygındır. Söz konusu davranış yöntemi kapsamında ülkemizden başta sağlık ve üniversite alanında Kamerun'da iş yapan firmalarımızın tanınırlıkları oldukça yüksektir. Bu kapsamda, firma temsilcilerinin düzenli olarak pazar ziyaretleri, Bakanlığımız teşviklerinden yararlanarak reklam, ofis gibi olanakları kullanarak tanınırlıklarını arttırmaları pazara giriş için elzemdir.

Özellikle ülkenin geçmiş ilişkilerine bakıldığında başta Fransa pazarının birçok alanında ülkemiz ile rekabet edilebilirliği yüksek olan ürün grubuna sahiptir. Genel olarak pazarda firmaların uzun yıllara dayanan düzenli ticaretleri görülmektedir. Bu nedenle, başta Kamerun olmak üzere Sahra Altı ülkeler ile iletişime geçmek isteyen firmalarımızın başta tanınırlıklarını arttırmaları, bu nedenle pazarda firmalar ile düzenli ve doğrudan görüşme imkanları yaratmaları büyük önem taşımaktadır.

Kamu İhaleleri

2018 yılında kamu ihaleleri sistemi ile ilgili yeni bir düzenleme yürürlüğe girmiştir. Buna göre kamu alımları Kamu İhaleleri Bakanlığı (MINMAP) tarafından kontrol edilmektedir. 2022 yılı sonunda Kamerun Kamu İhaleleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada 2023 yılında yol çalışmaları sözleşmeleri için iki (2) milyar FCFA ayrılmasına yönelik karar verilmiştir.

Yaptırılın işler önceden bildirilmeksizin kontrol edilebilmektedir. Proje sahiplerine ve proje yetkililerine tespit edilen eksikliklerle ilgili raporlar teslim edilir ve eksikliklerin belli bir süre içerisinde giderilmesi istenir ve projeler gerçekleştirme aşamasında sürekli kontrol edilir.

Diğer yandan, özellikle özellikle inşaat alanında kamu ihalelerinde Kamerunlu inşaat firmalarının yer alması, yabancı firmalara yönelik şartların ve fiyat tekliflerinin daha cazip

olması nedeniyle son dönemde bu tür ihaleler genelde Kamerunlu yerel firmalar ya da Çinli firmalar tarafından alınmaktadır. Ayrıca, söz konusu ihalelerde firmalara yönelik ödemelerin zamanında yapılmaması, işin beklemesi ve sürecin uzaması gibi nedenler yaratabilmekte; bu da yabancı firmaların maliyetlerini daha da arttırmaktadır.

Ayrıca, 2023 yılı içinde devlet ihalelerinin genel olarak yerel firmaların da katılımcı olduğu ihaleler şeklinde olduğu görülmektedir.

Konu ile ilgili detaylı bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[\(http://armp.cm/\)](http://armp.cm/)

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Dünya Bankası verilerine göre, Kamerun'da tarım, ormancılık ve balıkçılık katma değeri (GSYİH'nın yüzdesi) 2021'de %16,91 olarak bildirilmiştir.

Üretilen en önemli ürünler arasında kakao, kahve, pamuk, muz, kauçuk, palm yağı ve fıstık sayılabilir. Bunun yanında önemli düzeyde plantin, tatlı patates, manyok, mısır, şeker kamışı üretimi de yapılmaktadır. Palm yağı iç piyasada yaygın olarak tüketilmekle birlikte ihracat oranı düşük düzeydedir.

Ülkenin işgücünün %70'lik bölümü halen tarım sektöründe çalışmaktadır. Ülke topraklarının verimliliği ve bol yağmur alması sebebiyle iç tüketim ve ihracatta tarım ürünlerinin payı büyüktür.

Hayvancılık alanında yerel üreticilere devlet destekleri sağlanmaktadır. Özellikle hayvancılık, balıkçılık ve tavukçuluk alanında devlet desteği söz konusudur.

Özellikle yukarıda da bahsi geçtiği üzere Kamerun-2030 Ulusal Kalkınma Planı çerçevesinde, ithal ikameciliğin ülkenin ana hedefi olduğu, bu kapsamda tarım ve hayvancılık başta olmak üzere diğer sektörlerle bu anlayışın yavaş yavaş kaydığı görülmektedir.

Diğer yandan, son uluslararası veriler incelendiğinde ülkenin ana gelir kalemini oluşturan ürünlerden biri olan kakao fiyatlarının tüm dünyada yükselişe geçmesi, kahve üretiminin uluslararası tüketimi karşılayamaması gibi uluslararası veriler ülkenin ilerleyen dönemde bu sektörlerle yönelik ticaret gelirlerinden yüksek derecede faydalanabileceği tahmin edilmektedir.

Sanayi

Kamerun'da öne çıkan başlıca sanayi dalları petrol ve doğalgaz, kereste, alüminyum ve madencilik olarak sıralanabilir. Son yıllarda inşaat sektörünün payı artış göstermekte ve ülkede bu alanda faaliyet gösteren firmalarımızın sayısı da artmaktadır. Ülkede kurulan sanayi tesisleri ağırlıklı olarak Douala'da bulunmaktadır. Kamerun'da yer alan başlıca sanayi üretimi, tüketim malları üretimine dayanmaktadır. Makarna, şeker, palm yağı, bira ve çimento üretimi için kurulmuş tesisler mevcuttur. Ancak ülke ekonomisindeki hareketlilik esas olarak petrol fiyatlarının hareketine bağlı bir görünümde dir.

Ülkede son dönemde 2021 ile IMF ile başladığı ve 2024'de bitmesi gerekirken 2025'e uzattığı IMF Programı kapsamında IMF'nin talepleri doğrultusunda "akaryakıt sübvansiyonuna" karşı indirimlere gitmeye başlamıştır. Özellikle bu kapsamda 2023 Şubat ayının akabinde 2024 yılının Şubat ayında da akaryakıtta sağlanan sübvansiyonun azaltılması ile bütçedeki ilave yük engellenmeye çalışılmaktadır. Ancak, 2025 yılında seçim dönemine girilmesinden dolayı söz

konusu sübvansiyon desteğinin azaltılması hala IMF Program Gözlemcilerinin istediği seviyede değildir.

Ülkenin bütçe dengesi sağlamak ve kalıcı enflasyonu düşürmek amacıyla IMF programları haricinde ülkede devam eden ve ithal ikameci sanayi politikasına yönelik girişimlerin arttığı bir strateji bulunmaktadır. Bu kapsamda, ülkede yerel kaynakların sanayi tesislerinde üretimin desteklenmesi amacıyla yabancı/yerel firmalara teşvikler sunulmaktadır. Ülke bu tür yatırımların yapılması ve akabinde yerel ürünlerin kullanılarak üretilmesi durumunda bu ürünlerin ithalatına yönelik ilave gümrük vergileri getirebilmektedir. (Örn; en büyük demir üreticisi olan PROMETAL'in Douala'da ülkenin tüm demir gereksinimi karşılması sonucu, üretilen ürünlerin ithalatı ülkede yasaklanmıştır. Ayrıca, ham kereste ihracatına ilave gümrük vergisi konularak, bu hammaddenin ilk işlem ve ikinci işlem görerek ihracatında uygulanan gümrük tarifesi değişmektedir.)

Hizmetler

Hizmetler sektörü Kamerun'da ekonomik faaliyetlerde ağırlıklı bir paya sahiptir. Toptan ve perakende ticaret, taşımacılık (özellikle limanlar nedeniyle), otomobil tamiri ve bankacılık gibi dallarda son yıllarda ilerlemeler sağlanmıştır. Özellikle yapılan özelleştirmeler sonrasında bu sektörde yabancı firmaların payı ve etkinliği artış göstermektedir.

Hizmet sektöründe özellikle Lübnan, Fransa, Hindistan menşeli firmaların pazarda yoğun olarak görünürlüğü bulunmaktadır. Ayrıca, ülke içinde özellikle petrol ve petrol ürünleri ile elektrik hizmetleri İngiltere menşeli firmaların iştirakleri olan yerel firmalar tarafından sağlanmaktadır.

Madencilik

Kamerun petrol ve doğal gaz yanında küçük çaplı altın ve Gine'den ithal edilen boksitten üretilen alüminyum oksit üreticisidir. Ülkede yeterince değerlendirilmeyen boksit, demir ve kobalt-nikel maden yataklarının bulunduğu bilinmektedir. Ancak bu alanlarda endüstriyel bir madencilik faaliyeti yoktur. Ülkenin kuzey-doğu sınırı boyunca değişik bölgelerde alüvyal artıklar üzerinden küçük çaplı altın ve elmas madenciliği yapılmaktadır. Söz konusu sektöre yönelik özellikle Kanada ve Avusturalyalı firmaların pazarda olduğu görülmektedir.

9 Şubat 2024 tarihinde Doğal Kaynakları Çıkarma Endüstrisi Şeffaflık Girişimi'nin (EITI) Kamerun'un "bir sonraki tasdik sürecine kadar" EITI programının askıya alındığını duyurduğu bildirilmekte; söz konusu askıya alma kararının üç yıl içerisinde alınan ikinci karar olduğuna dikkat çekilerek, Kamerun'un 2019 EITI standartlarının uygulanmasında oldukça düşük bir puan aldığı (53 puan); maden çıkarma sözleşmelerinde şeffaflık ve faydalanıcıların belirlenmesi, ulusal petrol şirketi de dahil olmak üzere maden çıkarma sektörü şirketleri tarafından beyan edilen ödemelere ve ilgili devlet kurumları tarafından alınan gelirlere ilişkin verilerin şeffaflığının iyileştirilmesi gibi alanlarda önemli adımlar atılmasına rağmen, EITI Sekreteryası'nın sivil toplumun sürece daha kapsamlı olarak dahil edilmesini istediği; bu bağlamda 2019 EITI standartlarının 4. maddesinin 5. fıkrası uyarınca, ifade ve örgütlenme

özgürlüğüne ilişkin değerlendirme sürecine sivil toplumun katılımı ile ilgili 1.3 numaralı tavsiyenin "kısmen yerine getirildiği" gerekçesiyle Kamerun'un EITI programının askıya alındığı; askıya alma kararının sadece Kamerun makamlarına değil, aynı zamanda bu alanda çabalarını yoğunlaştırması gereken sivil topluma da bir mesaj niteliği taşıdığı belirtilmektedir.

Kamerun'un EITI tarafından bir sonraki tasdik sürecinin Nisan 2027'de yapılmasının planlandığı ve bu tarihe kadar Kamerun'un yaklaşık yirmi tavsiyeye yönelik ilerleme sağlamasının beklendiği bildirilmektedir.

Birleşik Krallık-İsviçre ortaklığındaki Glencore emtia şirketiyle ilgili olarak yaşanan hadisenin Kamerun'un bu sürecini de olumsuz etkilediği (anılan şirket Kamerun makamlarına 2011-2018 yılları arasında toplam 7 milyar CFA rüşvet verdiğini kabul etmesine rağmen, Kamerun'un ilgili makamları tarafından söz konusu kişilerin tespit edilmesi bu aşamada mümkün olmamıştır) kaydedilmektedir.

Demir: Jeolojik olarak ülkenin güneyinde Gabon-Kongo (Brazaville)-Orta Afrika sınır bölgesinde yer alan Mbalam-Mbarga ile volkanik yapı arz eden batı kıyı şeridinde zengin demir madeni yatakları olduğu bilinmektedir. Avustralya sermayeli Sundance Resources Ltd. şirketi bölgede (Kongo, Kamerun) almış olduğu lisanslar dahilinde yaptığı incelemelerde 220 milyon ton yüzde 60, 2,5 milyar ton ise yüzde 25-60 arası zenginliğe sahip demir madeni yatakları olduğunu tespit etmiştir. Ancak bölgenin denize uzaklığı nedeniyle en yakın liman olan Kribi limanına başka bir ulaşım imkânı da olmadığı için 510 km'lik demiryolunun inşası gereği ve demir fiyatlarında yaşanan dalgalanmalar nedeniyle herhangi bir üretim faaliyeti yapılmamıştır. Çinli madencilik şirketi Hanlong'un Sundance'in izinler dahil olacak şekilde projesini satın alma yönündeki girişimi başarısız kalmıştır.

Ayrıca ülkenin batısında denize yakın bölgede Les Mamelles de Kribi denilen bölgede yüzde 30 zenginliğe sahip 330 milyon ton demir madeni rezervi olduğu tahmin edilmektedir. Yapılan araştırmalar güney ve batı bölgelerin birbirine bağlayan koridor da (Akonolinga-Ngoa-Djum) önemli rezervlerin varlığını işaret etmektedir.

Bununla birlikte ülkede herhangi bir kayda değer demir madeni üretim faaliyeti bulunmamaktadır.

Boksit: Alüminyumun temel hammaddesi olan boksit madeninin ülkenin kuzeydoğu bölgesi olan Adamoua bölgesinde Ngaoundere şehri yakınındaki Minim-Martap'da (500 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir) ve güney batıda bulunan Baffousam bölgesinde Fongo-Tongo'da (4 milyon ton) önemli oranda bulunduğu tahmin edilmektedir.

Hint (Hindalco yüzde 45), BAE (Dubal yüzde 45) ve ABD (Hydromine yüzde 10) ortaklığındaki Cameroon Alumina firması tarafından Minim-Martap madenlerinin çıkartılarak işleneceği (alümine) ve yapılacak bir demir yolu ile limana taşınacağı ilk olarak 2000'li yıllarında başında duyurulmuş ve bu konuda izinler alınmış olsa da bugüne kadar proje faaliyete geçmemiştir.

Kobalt, Nikel ve Manganez: Ülkenin güney doğusuna düşen Nkouma bölgesinde yaklaşık 50 milyon ton (bazı kaynaklarda 121 milyon ton) civarında maden yatakları olduğu, madenlerin yüzde 0,24 oranında kobalt ve 0,72 oranında nikel içerdiği tahmin edilmektedir.

2003 yılında gerekli izinleri alan Kanadalı GEOVIC şirketi uzun yıllar değişik projeler açıklamış olsa da 2014 yılında projedeki hisselerini Çinli Jiangxi Rare Metals Tungsten Holding Group Company Ltd'ye devrettiğini beyan etmiştir. Ancak projenin yerli ayağı ve küçük hissedarı olan Kamerun Kurumu (SNI) yasal sorunları gündeme taşıyarak projenin geleceğini belirsiz hale getirmiştir.

02.03.2023 tarihinde Business Cameroon gazetesinde çıkan habere göre; İngiliz Junior Technology Minerals firmasının söz konusu hafta içerisinde Kamerun'da 5 arama izninin onaylandığı duyurulmuştur.

En az üçü kobalt ve nikel madeni için olan bu izinler, On Shore Energy Limited ile yapılan anlaşmanın ardından 2021 yılında alınmıştı. Ancak, anlaşmanın kesinleşmesi için teknik detaylar üzerinde geçtiğimiz yıl çalışılmış, koşulların yerine getirilmesi beklenmişti. Bu koşul yerine getirildikten sonra, arama sahalarında nikel, kobalt ve hatta manganezin varlığını doğrulamak için araştırma çalışmalarının yakın dönem içinde başlatılması planlanmaktadır.

Nkamouna yakınlarında 2.500 km. karelik bir alan içerisinde birinci sınıf nikel ve kobalt laterit yatağının bulunmasının muhtemel olduğu ve şirketin bu bölgede yatırım yapmak için oldukça istekli olduğu ifade edilmiştir.

Elmas: Kamerun'da altın yanında değerli taşlar konusunda da küçük çaplı yerel üretimler vardır. Ancak ülke ilk olarak sınıai anlamda ilk elmas üretimini Mobilong maden sahasında 2013 yılı başında gerçekleştirmiştir. Üretimi yapan ve bir G.Kore-Kamerun ortaklığı olan C&K Mining firması ilk olarak rezervin dünya çapında olduğunu ve 416 milyon karat civarına ulaştığını, yıllık üretimin de 800 bin karat civarında olmasını hedeflediklerin kamuoyuna açıklanmıştır.

Ancak 2014 yılında G.Kore borsasında skandal yaratan, tutuklamalara neden olan gelişmeler neticesinde söz konusu miktarların şirketin borsa değerlerini manipüle etmeye yönelik olduğu ortaya çıkmış ve G.Kore tarafına ait hisseler Çinli bir kişiye devredilmiştir. Hâlihazırda şirketin kayda değer bir üretim faaliyeti bulunmamaktadır.

Kamerun Hükümeti 2023 yılındaki Finans Yasasında yaptığı düzenlemeyle ülkeden ihraç edilen altın ve elmastaki vergi oranını %50 oranında düşürerek, FOB bedel üzerinden ihraç edilen ürünün %10 olan vergi oranını %5'e düşürdüğünü açıklamıştır. Yapılan açıklamada "vergi oranlarının %10'a çıkarılmasının ardından ihracat beyannamelerinin hemen hemen tamamen ortadan kalktığı, (ülkeden bu değerli metallerin ihracının devam etmesine rağmen), Gümrük İdaresi tarafından toplanan ufak gelirin de yasadışı ticarete kaydığı" ifade edilmiştir. Bunun hazineye daha fazla gelir elde etmek yerine, altın ve elmastaki vergi artış oranının son bir kaç yıldır yasadışı faaliyet alanlarına kaydığı belirtilmiştir. Maden işletmelerinin ve diğer alıcıların vergi ödemek yerine yasadışı alanlara kaydığının gözlemlendiği belirtilmiştir. Bu vergi oranındaki %50'lik kesintinin, maden işletmelerini ve alıcıları yeniden yasal yola yönlendireceğinin düşünüldüğü ifade edilmiştir.

Üretim/faaliyet izinleri: 2016 yılı sonunda yayımlanan yeni madencilik kanuna (La Loi No:2016/17 du 14 Decembre 2016 portant Code Minier) göre toplam beş farklı faaliyet ruhsatı bulunmaktadır.

- Arama ruhsatı
- Zanaatkâr (artisanal) madencilik ruhsatı (azami 10m derinliğe kadar faaliyet gösteren ve geleneksel metotlar ile yapılan madencilik faaliyeti).
- Zanaatkâr yarı mekanize madencilik ruhsatı (küçük çaplı ancak makine kullanılarak yapılan madencilik faaliyeti).
- Küçük maden işletme ruhsatı (geleneksel usuller kullanılarak tespit edilen ve belirli bir miktar üretim aşmayan)
- Sınai madencilik işletme ruhsatı

Ayrıca Kamerun hukuku tüzel kişilerine diğer bir ifade ile bu ülkede kurulu şirketlere belirli bir alanda araştırma yapma hakkı veren keşif izni belgesi (permis de reconnaissance) alınması mümkündür. Bu belge en fazla 1.000 km²'lik bir alan için ve bir yıl için düzenlenmektedir. Bu izin alınırken bir çalışma programı sunulması gerekmekte olup bu programa riayet zorunludur.

Arama ruhsatı yine Kamerun hukukuna göre kurulan şirketlere, 3 yıl geçerli olmak üzere verilen ve azami 500 km²'lik bir alanı kapsayabilecek şekilde düzenlenmektedir. İkişer yıldan azami üç kere temdit edilebilmektedir. Her şirket en fazla 5 arama ruhsatı alabilmektedir.

Bu aşamada, kabul edilebilir bir işletme ruhsatı başvurusunun alınması sonrasında Kamerun devleti ile bir madencilik sözleşmesi (convention miniere) yapılması zorunluluğu vardır ve çıkartılacak madenin asgari yüzde 15'i yerel olarak değerlendirilmek mecburiyeti bulunmaktadır.

Sınai madencilik işletme ruhsatı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile verilebilmektedir. Geçerlik süresi asgari 20 yıl olup 10 yıllık dönemler ile yenilenebilmektedir. Bu kapsamda verilecek izinlerde yüzde 10 Kamerun Devleti hissesi bulunması mecburi olup bu pay azami yüzde 25'e kadar yükseltilebilmektedir. Alınan izin kapsamında beş yıl içinde faaliyete başlanması zorunlu olup faaliyete başlamayanların ruhsatı iptal edilmektedir.

Bütün bu başvurular aşağıdaki Maden Kadastrosu Daire Başkanlığı üzerinden yapılmaktadır.

İlgili kurum:

-Ministere des Mines, de l'Industrie et du Developpement Technologique
Direction du Cadastre Minier
(M.Luc Georges BLINGA- Sous Directeur)
+237 670 30 66 77
Joacast28@yahoo.fr

-Ministere des Mines, de l'Industrie et du Developpement Technologique
<http://www.minmidt.cm/>

Kamerun petrol üreticisi ve ihracatçısı bir ülkedir. İlk olarak 1977 yılında başlayan üretim sonrasında ihracatın yarıya yakını petrolden oluşur hale gelmiştir. Petrol ürünleri, ithalat içinde de önemli pay sahibidir. Dolayısıyla petrol üreticisi ve ham petrol ihracatçısı olan Kamerun işlenmiş petrol ürünlerini ve işlenecek ham petrolü ithalat yoluyla karşılamaktadır. Ülkede 1981 yılından itibaren faaliyet gösteren ulusal petrol rafinerisi yıllık olarak 2,1 milyon ton ham petrol işleme kapasitesine sahiptir. Yerel olarak üretilen petrolün anılan tesis için fazla yoğun

olması nedeniyle işlenecek petrol Nijerya ve Ekvator Ginesi'nden veya boru hattı yoluyla Çad'dan ithal edilmektedir.

2000 yılların başında Nijerya sınırına yakın Rio Del Rey bölgesinde yeni yataklar bulunana kadar üretimde artış olmamasına rağmen sektör ekonominin hep en önemli unsurunu teşkil eden konumunu sürdürmüştür.

Ülkenin 2000'li yılların başına kadar 200 milyon varil seviyesinde olduğu tahmin edilen petrol rezervlerinin Rio Del Rey bölgesinde yeni keşfedilen Bolongo Bloğu sonrasında, aradan geçen süredeki üretime rağmen artarak bugün itibarıyla 220 milyon varil civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Ülkedeki doğal gaz üretimi ise son yıllarda başlamıştır. İlk olarak 2013 yılında başlayan üretim 2015 yılı sonunda 12,8 milyar ft³ (yaklaşık 360 milyon m³) düzeyine ulaşmıştır. Rezerv miktarının ise 144-154 milyar m³ civarında olduğu tahmin edilmektedir. Yine 2019 yılı Nisan ayı verilerine göre ülkede 747,96 milyon m³ doğal gaz üretimi ve 8.058,61 ton LPG üretimi yapılmaktadır.

İlgili kurumlar: Kamerun'da petrol ve doğal gaz arama, üretme ve taşıma tek bir kurumun sorumluluğu altındadır. **Société Nationale de Hydrocarbures (SNH)** (www.snh.cm) adlı devlet kurumu hidrokarbür ürünlerin ulusal ve uluslararası düzeyde pazarlanmasını akdettiği anlaşmalar ve devletin üretimden kaynaklanan hisselerinin yönetimi suretiyle gerçekleştirmektedir.

Petrol üretim ve ticaretinin ikinci aşaması olarak kabul edilebilecek olan rafine edilme, stoklanma ile petrol/doğal gaz ürünlerinin taşınması ve dağıtılması ise beş farklı kurum tarafından yürütülmektedir:

-**Caisse de Stabilisation des Prix des Hydrocarbures-CSPH** (<https://www.csph.cm>): yüzde 100 devlete ait olan kurum piyasaların düzenlenmesi ve ulusal düzeyde fiyatların kontrolünden sorumludur.

-**Société Nationale de Raffinage-SONARA** (<https://sonara-cm.cm/>): yüzde 80'i kamuya atı olan şirket ülkenin tek rafinerisidir.

- **Société Camerounaise des Dépôts Pétroliers-SCDP:** Yüzde 51 oranında devlet hissesi bulunan kurum, güvenlik stoklarının ve ulusal tüketimin ihtiyacı olan petrol ürünlerinin stoklanmasından ve bunun için ülke genelinde bir depolama ağının oluşturulmasından sorumludur.

- **TRADEX** (www.tradexsa.com/): Yüzde 56'sı SNH'nin kontrolünde olan şirket ülke genelinde petrol ürünlerinin benzin istasyonları üzerinden dağıtılması yanında hava ve deniz yoluna petrol ürünleri temini ile ihracat ve ithalattan sorumludur.

- **HYDRAC** (<https://www.hydrac-sa.cm/>): Yine SNH'nin denetiminde olan kurum petrol ürünlerinin analiz ve denetiminden sorumludur.

Bugün itibariyle üç özel şirket SNH ile yapılan anlaşmalar dahilinde petrol sondajı/üretim alanında ülkede fiilen faaliyet göstermektedir. Bunların en önemlisi ülkemizde de petrol üretim sahası bulunan **PERENCO**, **ADDAX** ve yine PERENCO'ya bağlı olan **Perenco-Cameroun**'dur.

Petrol ürünlerinin taşınması/dağıtımını/satımı gibi alt faaliyet kollarında ise gerekli izinleri almış olan 60 adet özel şirket faaliyette bulunmaktadır. Doğal gaz alanında (üst düzey yöneticiliklerinden birinde Ülkemizin Douala Fahri Konsolosu'nun görev yaptığı) Gaz du Cameroun firması Douala-Logbaba gaz yataklarının işletilmesi haklarını almış olup Kamerun'un ekonomik başkenti olarak kabul edilen Douala şehrindeki belli başlı sanayi kuruluşlarına gaz satışı yapmaktadır.

Enerji

Kamerun, Afrika kıtasında Kongo D.C.'nden sonra hidroelektrik potansiyeli en yüksek ülke olmasına rağmen ülkede önemli bir elektrik enerjisi açığı mevcuttur. Ülkenin hidroelektrik potansiyelinin 12.000 MW olduğu değerlendirilmektedir. Buna mukabil kamuya ait mevcut kurulu kapasite 2015 yılı sonu itibariyle 1.353 MW'tır. Bu değerlere, enerji açığı nedeniyle özel sektörün kendi ihtiyacı için yaptığı "auto-production" ilave edildiğinde ülkedeki toplam kurulu kapasite yaklaşık 2.300 MW seviyesine ulaşmaktadır (*Türkiye kurulu kapasite 79.621MW*).

Söz konusu üretim halihazırda toplam talebi karşılamadığı gibi (üretimin ancak talebin yüzde 80'nini karşılayabildiği tahmin edilmektedir), yıllık elektrik talep artışı yüzde 6-8 düzeyindedir. Sadece bu talebin karşılanması için bile yıllık asgari 30-40 MW kapasite artışı zorunlu görülmektedir. Halihazırda bir taraftan elektriğin henüz ulaşmadığı bölgeler mevcut iken diğer taraftan da elektriğin olduğu bölgelerde yukarıda bahse konu enerji açığı nedeniyle sık sık ve sürekli kesintiler olmaktadır.

Ülkedeki bu önemli elektrik enerjisi problemine çözüm amacıyla 2012 yılında Cumhurbaşkanının talimatıyla ülkede 3 önemli baraj projesinin inşasına başlanmıştır. Su kontrol amaçlı Lom Pangar (30 MW), ülkenin güneyinde Çinli firmalarca yapılan Memve'ele HES (201 MW) ve Mekin HES (15 MW) projeleri tamamlanma aşamasındadır. Özellikle düzenleyici baraj niteliğindeki Lom Pangarın devreye girmesi sonrasında ülkenin en büyük akarsuyu olan Sanaga nehri üzerinde Fransız EDF ortaklığında projesine start verilen büyük Nachtigal Barajı (400 MW) daha da önem kazanmıştır. (Söz konusu barajın inşaat faaliyetleri büyük oranda tamamlanmış olup, Enerji ve Su Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre baraj üretimi ilk elektriğin 2024 Mart ayı içinde verilmesi planlanmaktadır.)

Kamerun'da elektrik kesintileri ve yetersiz üretimin ekonominin yıllık büyüme hızını 1 puan düşürdüğü hesaplanmaktadır. Bu nedenle bu alandaki gelişmeler ülke ekonomisi için büyük önem taşımaktadır.

Dağıtım hatlarının 11.450 km'lik kısmı 5,5- 33 KV, 11.158 km'si 220 - 380 KV hatlardan oluşmaktadır. Dağıtım şirketinin mevcut 973.250 abonesinin yüzde 45'i Douala ve Yaoundé şehirlerinde bulunmakta olup yıllık bazda abone başına 105 saat elektrik kesintisi yaşanmaktadır.

Yukarıdaki tablonun da işaret ettiği gibi sadece hidroelektrik kapasite değil diğer yenilenebilir enerji kaynakları (rüzgâr, güneş, atık, jeotermal vb) da ülkede halihazırda gereği gibi kullanılmamaktadır. Nitekim ülkenin diğer yenilenebilir enerji kaynakları açısından oldukça zengin olduğu kabul edilebilir bir tespit olsa da halihazırda bu alanda kayda değer bir üretimden hatta hukuki alt yapıdan dahi bahsetmek mümkün değildir.

Rüzgâr ve jeotermik potansiyel için de aynı tespitlerde bulunmak mümkündür. 2009-2010 yıllarında bir İspanyol firması tarafından yapılan, resmi kayıtlara da geçen bir araştırma ülkenin güney batısında yer alan Bamboutos dağı civarında toplam 40 MW elektrik üreten rüzgâr türbinparkının kurulabileceğini göstermiştir. Keza aynı bölgede bulunan volkanik hattın jeotermik enerji üretimine elverişli bir yapıya sahip olduğu tahmin edilmektedir.

İlgili kurumlar:

Kamerun Enerji ve Su Bakanlığı Kamerun'da kuşkusuz enerji sektörüyle ilgili en önemli birim Enerji Bakanlığıdır. Bakanlık temel olarak enerji ve yatırım politikalarını belirlemekte ve uygulamaktadır.

-Elektrik Kurumu EDC (Electricity Development Corporation) (<https://www.edc.cm/>) Bir kamu şirketi olan EDC, elektrik alanında milli varlıkların korunması, yönetilmesi, etüdlerin yapılması, altyapının geliştirilmesi ve Devlet adına PPP modellerine iştirak edilmesi faaliyetleriyle görevlendirilmiştir.

-AER- Agence d'Electrification Rurale du Cameroun: Kırsal bölgelerin elektrifikasyonu ile ilgili kamu kuruluşudur.

-ARSEL-Agence de régulation du secteur de l'électricité (<http://www.arsel-cm.org/>): Elektrik sektörü düzenleyici ve denetleyici kuruluşudur.

-ENEO-Elektrik iletim, dağıtım şirketi (<https://eneocameroon.cm/index.php/en>): elektrik sektörünün özelleştirilmesi çerçevesinde ABD'li enerji şirketi AES 2001 yılında Kamerun Devleti ile ortak olarak AES-SONEL şirketini kurmuştur. Bu alandaki tüm imtiyazlar yeni şirkete aittir. 2014 yılında ABD'li şirketin kendi hisseleri ile çalışanlara ait hisselerin toplamı İngiliz ACTIS grubuna devredilmiştir. O tarihe kadar AES-SONEL olan şirketin yüzde 44 hissesi Kamerun Devletine, geri kalanı ACTIS grubuna ait olup ENEO adı altında faaliyet göstermektedir. Firmanın 952 bin abonesi mevcut olup her yıl yaklaşık 50-60 bin yeni abone devreye alınması hedeflenmektedir.

-FDSE-Elektrik Sektörü Geliştirme Fonu: 19 Ağustos 2020 tarihli Başkanlık Kararnamesi ile kurulmuştur. Kuruluşun görevi, elektrik sektöründeki kamu politikalarının ve stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması ile ilgili faaliyetleri yönetmek; enerji santrali operatörlerinin ve iletim ağı yönetimi faaliyetlerinin operatörlerinin seçimi için ihale çağrılarının hazırlanması ve organizasyonuna ilişkin faaliyetleri yürütmektir. Ayrıca fonun elektrik enerjisi alanında genel bir kontrol görevi de bulunacaktır.

FDSE fonlarını yenilemek için, diğer kaynakların yanı sıra, ekonomik operatörlerin katkısı esas alınmaktadır. İmtiyaz, lisans veya diğer yetkilere sahip operatörler artık yıllık cirolarının

vergiler hariç % 1'ini fona katkı olarak ödeyeceklerdir. Ayrıca kaynaklar arasında su telif hakkı veya su hakları; elektrik sektöründeki projeler için yasal ve mali yapılanma faaliyetlerine katılımı veya katkıları bakımından devlet bütçesinden kaynaklar; elektrik sektöründeki şirketlerdeki öz sermaye yatırımları ile ilgili olarak devletin temettülerinden ayrılacak paylar da bulunmaktadır. Bunlara ek olarak devlet sübvansiyonları; giriş ücretinden ayrılacak bir pay veya operatör haklarının yenilenmesi; elektrik sektörünü düzenleyen kanun kapsamında toplanan para cezalarının belli bir yüzdesi de kaynaklar arasında yer alacaktır.

Elektrik Sektörü Geliştirme Fonu'nun gelirleri ile ilgilenecek olan düzenleyici ARSEL olarak tanımlanmıştır. Toplanan kaynaklar, yetkilendirme memuru olan elektrikten sorumlu bakanlık tarafından Merkez Bankası hesaplarında açılacak bütçe dışı özel tahsis hesabına yatırılacaktır.

-KPDC - Kribi Power Development Company Kribi'de 2013 yılında kurulmuş olan 216 MW kapasiteli doğal gaz çevrim santralidir.

-Mekin Hydroelectric Developement Corporation: Ülkenin hidroelektrik potansiyeli yüksek bölgelerinden olan Dja Nehri ve Dja Vadisi bölgesinde inşaa edilecek barajların koordinasyonu amacıyla kurulan bir kamu kurumu olan idare zamanla çıkartılan mevzuatla yetkisini genişletmiş ve başta yine anılan bölge olmak üzere barajların inşasında koordinasyon birimi haline gelmiştir.

Üretim/faaliyet izinleri: Hidroelektrik santrallerin kurulması alanındaki yetki yukarıda sayılan değişik birimler arasında dağılık durumdadır. Bununla birlikte konudan birinci derecede sorumlu birim ilgili Bakanlıktır.

Ayrıca Türkiye ile Kamerun arasında 05.12.2013 tarihli ve 28842 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kanunla yürürlüğe giren "Enerji ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine İlişkin" bir mutabakat zaptı bulunmaktadır. Söz konusu metin iki ülke arasında bu konudaki işbirliğine yeterli zemin hazırlamaktadır.

Yenilenebilir enerji ise daha önce vurgulandığı gibi mevzuat olarak dahi düzenlenmemiştir. Sadece Elektrik Enerjisi Üretimi Alanındaki Kanun'da (Loi N° 2011/022 Du 14 Decembre 2011 Regissant le Secteur de l'electricité au Cameroun) bir başlık altında genel tanım yapılmaktadır. Bu sektörde yabancı yatırımcının muhatap olacağı bir ajans kurulması için çalışmaların devam ettiği bilgisi edinilmiştir.

Elektrik enerjisi ihtiyacının acilen karşılanmasında önem taşıyan küçük HES projeleri, doğal gaz/elektrik jeneratörleri veya rüzgâr enerji üretim parkları gibi alanlarda yatırım projelerinin doğrudan aşağıda kayıtlı birim ile görüşülerek ve koordinasyonun bu birimin desteği ile sağlanması suretiyle hayata geçirilmesi önerilmektedir:

Ministere de l'Eau et de l'Energie

Direction des Energie Renouvelables et de la Maitrise de l'Energie

(M.Narcisse Pierre MASSOMLA-Directeur)

+237 222 22 20 96 (Tel)

+ 237 222 22 61 77 (Faks)

Ayrıca özellikle güneş ve rüzgâr enerjisi üretiminde kullanılmak üzere ülkeye getirilecek her türlü makine teçhizat birçok vergi/resim/harçlardan istisna tutulmuştur.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Kamerunlular güne erken başlayıp erken bitirirler. Çoğu resmi daire ve banka sabah 07:30'da mesaiye başlamaktadır. Kamerun'da özellikle beyazlardan normalden daha fazla fiyat istenmesi olağan bir durumdur. Ancak pazarlık yapılabilir. Özellikle küçük dükkanlardan alışveriş yapılırken veya küçük esnafla (tamirci, usta vb.) iş yapılırken pazarlık yapılabilir. Ancak kurumsal şirket ve mağazalarda pazarlık opsiyonu ile genellikle karşılaşılmaz.

İş yapış süreçleri ve iş disiplinleri genel olarak oldukça düşüktür. Resmi kurumlar da dahi daha önce üzerinde mutabık kalınan toplantı saatlerine riayet edilmez, bazen toplantıya katılım dahi gösterilmez.

Diğer yandan İş hayatında Türklere yönelik olumsuz bir algı bulunmamaktadır. Ancak, özellikle zaman zaman Müşavirliğimize ülkemizdeki firmaların Kamerunlu kaçakçılara iş yapma vaadiyle para gönderdikleri, bunun geri dönüşünün olmadığı bilgisi edinilmektedir. Maalesef Kamerun'da dolandırıcılık amacıyla birçok sahte şirket mevcuttur.

Genelde iş yapmak istediğini, ihale kazandığını, büyük kapsamlı iş aldığını beyan eden firmalardan öncelikle aşağıda kayıtlı bilgilerin bir kısmını temin edilmesinde fayda görülmektedir;

- Carte contribuable (Şirket Vergi Kaydı ve ödemesi)
- Titre de Patente (Sicil Levhası)
- Registre de Commerce (Ticaret Sicil Kaydı)
- Relevé de compte bancaire (3 dernier mois)- (Son üç aylık banka hesap dokumu)
- Numéro d'un téléphone fixe (Sabit telefon numarası)
- Plan de localisation(Sicil Kaydı aşamasında talep edilen adres planı)
- İlgili kişinin pasaport fotokopisi
- Banka referansı
- İhale kazanıldığının beyanı halinde tüm ihale evrakı

Bu belgelerin karşı taraftan iletilmesini müteakip Müşavirliğimiz ile iletişime geçilerek firma hakkında bilgi talep edilebilir.

Para Kullanımı

Ülkede nakit para kullanımı yaygındır. Banka kartı büyük şehirlerde süpermarket vb. gibi yerlerde kullanılmakta, bazı dükkânlarda banka kartı kullanımı belirli bir tutarın üzerinde harcama yapıldığında mümkün olmaktadır.

Ülkedeki para sıkıntısından dolayı madeni para arzı Merkez Bankası kapsamında oldukça düşüktür. Peşin alışverişlerde para üstü genelde bozuk para olmaması nedeniyle verilmeyebilir.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Umuma Mahsus Pasaport sahibi Türk vatandaşları Kamerun vizesi almak zorundadır. Resmi heyet mensubu olan Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri her 180 günlük dönem içerisinde ilk giriş tarihinden itibaren toplam kalış süresi 90 günü aşmamak kaydıyla vizeden muaftır. Resmi heyet mensubu olmayan Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Ocak 2024 ile Kamerun Hükümeti havayolu ile ülkeye gelen yolcular için kesintisiz kontrolün sağlanması amacıyla mobil uygulamanın devreye alınması planlanmıştır. Kamerun Gümrük İdaresi Genel Müdürü Edwin Fongod NUGAVA tarafından yapılan açıklamada; " Douane Cmr" Fransızca; ya da " Customs Cmr" İngilizce uygulamalarının 2024 yılı içerisinde devreye alınacağı ifade edildi. Söz konusu uygulamaların " Google Play" ya da " App Store"dan indirilebileceği ayrıca belirtilmiştir.

Uygulama, havayollarının seyahat ederken dağıttığı geleneksel kağıt formların yerini alması planlanmıştır. Gümrük İdaresi Kamerun'a seyahat edecek tüm yolcuların hızlı bir şekilde söz konusu uygulamayı indirmesini teşvik etmektedir. Bu kullanıcı dostu platform sayesinde yolcular artık Kamerun havalimanlarına inmeden önce elektronik bir anket kullanarak beyanlarını doğrulayacak ve sistematik olarak gönderebileceklerdir.

Uygulama ile yolcular uçuş bilgileri, kimlik ve pasaport bilgileri, yolcu beraberliği eşya bilgilerini, nakit bilgilerini ve beyan edilmesi gereken diğer bilgileri sözkonusu uygulama ile bildirebileceklerdir. Gümrük yetkilileri, bu beyannamelerin yolcuların telefonlarına kaydedilmesinin QR kod şeklinde bir referans numarası oluşturacağını açıklayarak, bu kodun gerekli kontroller için varışta gümrük görevlileri tarafından taranacağını belirtmişlerdir.

Gümrük İdaresi tarafından yapılan açıklamada; bu ücretsiz servisin havayolu ile gelen yolcuların bilgilerinin elde edilmesi ve gümrük kontrollerinin basitleştirilmesi ile uyumlu olacağı ifade edilerek, uygulama ile gümrük kontrollerinin geliştirilmesi ve kaçakçılıkla mücadele edilmesinin amaçladığı belirtilmiştir.

Söz konusu uygulamaya ilişkin halen net bir başlangıç tarihi halihazırda belirtilmemiş olsa da, bahsi geçen uygulamanın bu sene içinde uygulanması beklenmektedir.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Kamerun'da kamu kurumları cumartesi ve pazar günleri çalışmamaktadır. Bunun yanında ülkede resmî tatil günleri aşağıdaki gibidir:

- 1 Ocak – Yeni Yıl
- 11 Şubat – Gençlik Günü
- 20 Mayıs – Bağımsızlık Günü
- 25 Aralık - Noel

Yerel Saat

GMT+1. Türkiye'den 2 saat geridedir.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

SCS- Société en commandite simple: Sınırlı veya Sınırsız Basit Komandit Şirket

SARL- La Société à responsabilité limitée: Limited Şirket

SARLU- La société a responsabilité limitée Unipersonnelle: Tek ortaklı Limited şirket

S.A.-Societe Anonyme: Anonim Şirket

S.A.U – Société Anonyme Unipersonnelle: Tek ortaklı Anonim Şirket

Şirket Kurma Prosedürü

Kamerun'da yabancı uyruklu kişiler yüzde 100'ü kendilerine ait olmak üzere şirket kurabilmektedirler. Bu konuda fiiliyatta herhangi bir kısıtlama mevcut değildir. Ticaret Kanunu'nda yabancıların tamamı kendilerine ait olmak üzere şirket kurulmasının izne tabi olduğu yönünde bir hüküm mevcut olsa da bu daha ziyade engel çıkmayan ve kayıt altına alınmaya yönelik, hızlı geçilen bir formaliteden ibarettir. Şirket kuruluşu ile ilgili olarak aşağıdaki evraklar talep edilmektedir:

1- Pasaport Fotokopisi

2- Sabıka kaydı (Kamerun'dan alınabiliyor)

Şirket kurulumu için bu iki belge yeterli olmaktadır. Ancak noterde ve Ticaret Bakanlığı'na verilen formlarda adres (Kira sözleşmesi) ve muhasebeci (Mali müşavir) firması adı belirtilmesi istenmektedir. Bu belgelere ilave olarak;

3- Şirket Kuruluş sözleşmesi (Kamerun'da Noterde yazılıyor)

4- Şirket Sözleşmesinin Ticaret Siciline işlenmesi

5- Vergi Kaydı (Patente ve Carte contribuable)

6- Bankada hesap açılması

işlemlerinin tamamlanması gerekmektedir. Bu evrakları gazete ilanı da dahil olmak üzere noterler gerekli yerlere göndermektedir.

Şube olarak kuruluş önerilmemektedir. Zira yabancı şirket şubelerinin Ticaret Kanunu ilgili hükmü gereğince en geç iki yıl içinde yerel şirkete dönüştürülmesi gerekmektedir. Bu sürenin istisnası olsa da zor ve meşakkatli bir süreçtir.

Yatırımcının doğrudan yapması mümkün olsa da işlemleri güvenilir bir mali müşavir, deneyimli danışman şirket veya avukat üzerinden tamamlaması ileride ortaya çıkması muhtemel sorunların aşılması açısından önerilmektedir. Yaklaşık iki haftalık süreçte şirket kuruluş prosedürü tamamlanabilmektedir. Şirketin cinsine ve sermayesine de bağlı olarak 1.000-1.500 ABD doları civarında bir maliyet söz konusudur. Ancak avukata veya mali müşavire kurdurulma yolu tercih edilecekse benzeri bir miktar da aracı olan kişiye ücret olarak ödenmektedir.

Öte yandan, Türkiye'deki tüzel kişi olarak Kamerun'da bir şirket kurulmak istendiği takdirde, yukarıdaki evraklara ek olarak Türkiye'deki şirketin ticaret sicil gazetesi ve sözleşmesinin onaylı çevirisi, Kamerun'da şirket kurmasıyla ilgili yönetim kurulu kararı ve çevirisi gerekmektedir.

Sigorta

Kamerun'daki sigorta sektörü ile ilgili bilgilere, mevzuata ve geçmiş yıl sektör raporlarına aşağıdaki linkten ulaşabilmektedir.

<https://www.asac-cameroun.org>

Bankacılık Mevzuatı

Bilindiği üzere, Fransa'nın himaye ve güvencesinde Orta Afrika ülkeleri (Kamerun, Çad, Orta Afrika C., Gabon, Ekvator Ginesi, ve Kongo C.) ortak paraya (FCFA) geçmek ve para birliğini kurmak amacıyla 1972 yılında merkezi Kamerun'un başkenti Yaounde'de olan Orta Afrika Ülkeleri Merkez Bankasını (BEAC) kurmuşlardır.

Öte yandan, Orta Afrika Ekonomik Birliği çalışmaları da bu süreç çerçevesinde yürütülmüş nihayet 1994 yılında Orta Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği (CEMAC) Anlaşması imzalanmış ve 1999 yılında yürürlüğe girmiştir.

1980'li yılların ikinci yarısında bölge ülkeleri bankacılık sisteminde meydana gelen sorunlar ve finansal kırılganlık dolayısıyla, bölge bankacılık sistemi düzenlemek, kontrol etmek ve yönlendirmek, bankacılık yasal altyapısını hazırlamak amacıyla 1990 yılında BEAC bünyesinde, Orta Afrika Bankacılık Komisyonu (COBAC) kurulmuştur.

COBAC bu çerçevede, CEMAC üyesi 6 ülkenin bankacılık sisteminin düzenleyici ve denetleyici kurumu olarak faaliyet göstermekte ve bölgesel entegrasyonun bir gereği olarak, mevzuat uyum ve harmonizasyonunu yapmaktadır.

Öte yandan, COBAC'ın yanı sıra, Kamerun Maliye Bakanlığı bünyesindeki DGTCFM-Hazine, Parasal ve Finansal İşbirliği Genel Müdürlüğü-, BEAC bünyesinde FOGADAC (Mevduat Sigorta Fonu) ve APECCAM-Kamerun Profesyonel Kredi Kuruluşları Birliği-bankacılıkla ilgili temel kurumsal yapılarıdır.

Bankacılık faaliyetleri COBAC ve DGTCFM'nin denetiminde olup, bu alanda faaliyet gösterecek kurumların bu kuruluşlardan gerekli izinleri alması gerekmektedir. Bankacılık faaliyetlerinin yanı sıra, şube ve temsilcilik açma prosedürleri de bu kuruluşun iznine tabidir. Esasen bölgesel entegrasyonun gereği olarak COBAC bankacılık sistemi üzerinde daha etkin ve belirleyici olmakla birlikte başvuruların bir örneği DGTCFM'ye gönderilmektedir.

Bankacılık sektörü yerli ortak zorunluluğu olmadan yabancılara açık olup, bu alandaki düzenleme ve prosedürleri COBAC, DGTCFM ile koordineli bir şekilde yapmaktadır.

Banka kurulması, şube veya temsilcilik açılması ile ilgili COBAC tarafından başvuruda talep edilen belgeler aşağıda özetlenmektedir:

- Talep ve gerekçe,
- Kuruluş sözleşme taslağı,
- Ortakların ve yöneticilerinin listesi ve organizasyon şeması,
- Grubun teknik ve finansal durumunu gösteren dosyası,

- Ortak ve yöneticilerin CV'si, doğum belgeleri, kimlik örnekleri, diplomaları, ikametgâh belgeleri ve sabıka belgeleri,
- Kurumun talep edebileceği diğer belgeler.

Genel olarak CEMAC bölgesinde özelde ise Kamerun'da bankacılık sistemi AB Bankacılık sisteminin paralelinde ve ondan esinlenerek liberal bir yapıya sahiptir. Tüm bölgede kullanılan FCFA tam konvertibl olup, avroya sabitlenmiştir (1 € = 655,957 FCFA), sözkonusu paranın konvertibilitesi Fransız Hazinesi garantisindedir.

Kamerun finans sistemi, daha çok başta Avrupalı olmak üzere yabancı ticari bankaların ağırlığını taşımaktadır. Bankacılık sistemi gelişmiş olmakla birlikte, bankacılık büyüklüğünün Milli Gelire oranı hala düşük düzeydedir (%22). Öte yandan, özellikle düşük gelir grupları ve küçük işletmelerin doğrudan erişebildiği mikro finans kuruluşları görece olarak etkinliği gözlemlenmektedir. Bu yapıların hızla gelişmeleri yönetim, kaynak yetersizliği, istikrarsızlık unsuru olabilmektedir. Borsa, bono tahvil piyasası hala devlet için de dahil olmak üzere, marjinal bir kaynak olarak kalmaktadır.

Diğer yandan Kamerun ve CEMAC ülkelerinden bankalar aracılığı ile para çıkışı oldukça uzun süreler alabilmektedir. CEMAC'ın 2018'de yürürlüğe koyduğu ve 2022 ile beraber ülkelerdeki döviz rezervlerinin sıkıntıya düşmesi nedeniyle yoğun olarak uygulamaya koyduğu para transferi süreçleri beklenenden daha uzun sürebilmektedir. Zaman zaman ülkemiz yerleşkeli bazı firmalar Müşavirliğimize bu kapsamda soru yöneltmekle beraber, kendilerine sürecin uzun sürebildiği bilgisi verilmiş; ancak en nihayetinde para transferleri gerçekleşmektedir.

Vizeler

Kamerun vizesi Ankara'da faaliyetine başlamış olan Büyükelçilik tarafından verilmektedir. İstanbul'dan vize alımı bulunmamaktadır.

Kamerun Büyükelçiliği

Victor TCHATCHOUWO – Büyükelçi

Adres: Büyükesat Mah. Koza Sk. No:45 Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 312 446 01 11

E-Posta: info@ambacamturquie.com

Kamerun İstanbul Fahri Konsolosluğu

Osman MERZECİ-Fahri Konsolos

Adres: Üniversite Mah. Bağlariçi Cad. No:29, Avcılar/İSTANBUL

Telefon: 0212 676 01 28

Faks: 0212 676 01 06

E-Posta: osmanmerzeci@kerevitas.com.tr

Kaynak: T.C.Yaounde Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği